

Original Article

Third-party litigation in two legal systems of Iran and France

Majid Aziziyani^{*1}, Siamak RahPeik²

¹ PhD in Private Law, Faculty of Judicial Law, University of Judicial Sciences and Administrative Services, Tehran, Iran

² Professor, Department of Private Law, Faculty of Judicial Law, University of Judicial Sciences and Administrative Services, Tehran, Iran.

[20.1001.1.24237566.1401.6.2.6.5](https://doi.org/10.22080/LPS.2022.23436.1332)

[10.22080/LPS.2022.23436.1332](https://doi.org/10.22080/LPS.2022.23436.1332)

Received:

April 26, 2022

Accepted:

September 26, 2022

Available online:

February 13, 2022

Keywords:

[Keywords]

Abstract

The deadline for a third-party litigation in Iran is until the end of the first hearing, while in France until the end of the investigation. Third-party involvement in the appeal stage is one of the exceptions to the principle of prohibition of interference by persons other than the parties to the case. In two legal systems of Iran and France, these two fights are acceptable in the appeal stage. A comparative study of the two entities in the two legal systems shows that in most rules they are similar and there are slight differences between them. The condition of acceptance of a lawsuit in France is the transformation of the lawsuit. The transformation of litigation occurs when new facts of truth are discovered. The jurisdiction of a judge to obtain a third party under certain conditions in French law is another difference with Iran. Third-party Claims in French law are admissible upon termination, while in Iran this is not possible. Some of the rules of third party intervention in the appeal stage are not mentioned in the law and must be determined by law. The transformation of litigation occurs when new facts of truth or discovered. The jurisdiction of a judge to obtain a third party under certain conditions in French law is another difference with Iran. Third-party Claims in French law are admissible upon termination, while in Iran this is not possible. Some of the rules of third party intervention in the appeal stage are not mentioned in the law and must be determined by law.

*Corresponding Author: Majid Aziziyani

Address: PhD in Private Law, Faculty of Judicial Law, **Email:** majidaziziyani@gmail.com

University of Judicial Sciences and Administrative Services, Tehran, Iran

Extended abstract

1. Introduction:

The deadline for a third-party litigation in Iran is until the end of the first hearing, while in France until the end of the investigation. Third-party involvement in the appeal stage is one of the exceptions to the principle of prohibition of interference by persons other than the parties to the case. In two legal systems of Iran and France, these two fights are acceptable in the appeal stage. A comparative study of the two entities in the two legal systems shows that in most rules they are similar and there are slight differences between them. The condition of acceptance of a lawsuit in France is the transformation of the lawsuit. The transformation of litigation occurs when new facts of truth are discovered. The jurisdiction of a judge to obtain a third party under certain conditions in French law is another difference with Iran. Third-party Claims in French law are admissible upon termination, while in Iran this is not possible. Some of the rules of third party intervention in the appeal stage are not mentioned in the law and must be determined by law. The condition of acceptance of a lawsuit in France is the transformation of the lawsuit. The transformation of litigation occurs when new facts of truth or a are discovered. A comparative study of the two entities in the two legal systems shows that in most rules they are similar and there are slight differences between them. The deadline for a third-party litigation in Iran is until the end of the first hearing, while in France until the end of the investigation. Third-party involvement in the appeal stage is one of the exceptions to the principle of prohibition of interference by persons other than the parties to the case. In two

legal systems of Iran and France, these two fights are acceptable in the appeal stage. Some of the rules of third party intervention in the appeal stage are not mentioned in the law and must be determined by law.

2. Methods:

In this article, library and descriptive-analytical methods have been used.

3. Results:

In two legal systems of Iran and France, these two fights are acceptable in the appeal stage. A comparative study of the two entities in the two legal systems shows that in most rules they are similar and there are slight differences between them. The condition of acceptance of a lawsuit in France is the transformation of the lawsuit. The transformation of litigation occurs when new facts of truth or a are discovered. A comparative study of the two entities in the two legal systems shows that in most rules they are similar and there are slight differences between them. The condition of acceptance of a lawsuit in France is the transformation of the lawsuit. The transformation of litigation occurs when new facts of truth are discovered. The jurisdiction of a judge to obtain a third party under certain conditions in French law is another difference with Iran. Third-party Claims in French law are admissible upon termination, while in Iran this is not possible. Some of the rules of third party intervention in the appeal stage are not mentioned in the law and must be determined by law

4. Conclusion:

The deadline for a third-party litigation in Iran is until the end of the first hearing, while in France until the end of the investigation. Third-party involvement in the appeal stage is one of the exceptions

to the principle of prohibition of interference by persons other than the parties to the case. In two legal systems of Iran and France, these two Fights are acceptable in the appeal stage. The condition of acceptance of a lawsuit in France is the transformation of the lawsuit. The transformation of litigation occurs when new facts of truth or a are discovered. . A comparative study of the two entities in the two legal systems shows that in most rules they are similar and there are slight differences between them. The deadline for a third-party litigation in Iran is until the end of the first hearing, while in France until the end of the investigation. Third-party involvement in the appeal stage is one of the exceptions to the principle of prohibition of interference by persons other than the parties to the case. In two legal systems of

Iran and France, these two Fights are acceptable in the appeal stage. A comparative study of the two entities in the two legal systems shows that in most rules they are similar and there are slight differences between them. The condition of acceptance of a lawsuit in France is the transformation of the lawsuit.

Funding:

There is no financial support.

Authors' Contribution:

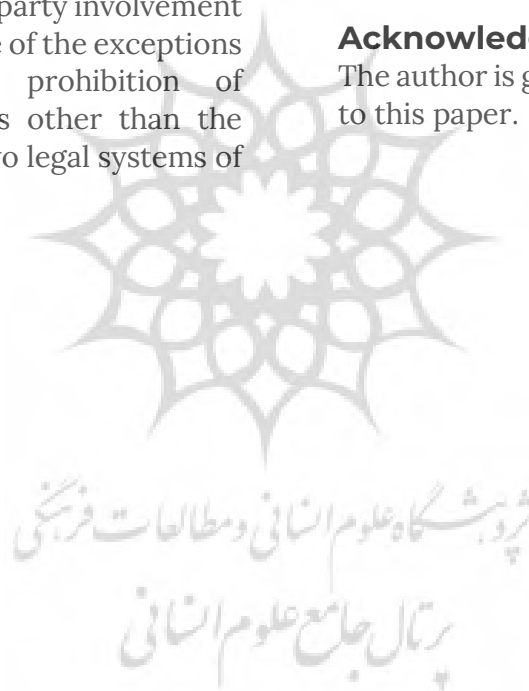
All parts of the paper have been prepared by the corresponding author.

Conflict of interest:

The author declares no conflict of interest.

Acknowledgments:

The author is grateful to all the consultants to this paper.

تفاوت فرآیندی دعوی جلب ثالث اصلی و تبعی در مرحله بدوی و تجدیدنظر در حقوق ایران و فرانسه

مجید عزیززانی^{۱*}، سیامک ره پیک^۲

^۱ دکتری حقوق خصوصی، دانشکده حقوق قضایی، دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری، تهران، ایران.
^۲ استاد گروه حقوق خصوصی، دانشکده حقوق قضایی، دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری، تهران، ایران.

[20.1001.1.24237566.1401.6.2.6.5](https://doi.org/10.22080/LPS.2022.23436.1332)

[10.22080/LPS.2022.23436.1332](https://doi.org/10.22080/LPS.2022.23436.1332)

چکیده

زمان طرح دعوای جلب ثالث در حقوق ایران تا پایان جلسه اول رسیدگی می باشد، ولی این زمان در حقوق فرانسه تا زمان ختم تحقیقات است. جلب شخص ثالث در دعوای چه در مرحله بدوی چه تجدید نظر از استثنائات اصل نسبی بودن و مخالف اصل ممنوعیت دخالت اشخاصی غیر از طرفین پرونده می باشد. جلب ثالث دارای دو وضعیت اصلی و تبعی از حیث مستقل یا وابسته بودن حق ثالث نسبت به طرفین دعوی است. دعوای جلب ثالث دارای تشریفات و آیین رسیدگی خاص بوده و قابلیت طرح خواسته جدید توسط ثالث در دعوای فوق الذکر بر حسب اصلی یا تبعی بودن کاملاً متفاوت است. در حقوق فرانسه نیز وارد ثالث در مرحله پژوهش دارای شرایط متفاوتی است. در مقاله حاضر به مطالعه تطبیقی قواعد جلب ثالث در حقوق ایران و فرانسه پرداخته شده است. ضرورت انجام تحقیق هدف از مطالعه تطبیقی، بررسی قواعد حاکم در دو سیستم حقوقی ایران و فرانسه و انتخاب قواعد با کارایی بهتر می باشد. روش تحقیق در مقاله حاضر، با بررسی مبانی حقوقی و قضایی، به سبک تحلیلی توصیفی با شیوه کاربردی است.

تاریخ دریافت:

۶ اردیبهشت ۱۴۰۱

تاریخ پذیرش:

۴ مهر ۱۴۰۱

تاریخ انتشار:

۱۲ آذر ۱۴۰۱

کلیدواژه ها:

جلب ثالث، دخالت ثالث،
قضای، جلسه اول رسیدگی

* نویسنده مسئول: مجید عزیززانی

آدرس: دکتری حقوق خصوصی، دانشکده حقوق قضایی،
دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری، تهران، ایران.

ایمیل: majidazizyani@gmail.com

۱ مقدمه

مجلوب ثالث در مرحله‌ی تجدید نظر با یک حکم صادر شده روبرو است. دخالت شخص ثالث در مرحله تجدید نظر اجتناب نا پذیر است؛ زیرا مرحله‌ی تجدید نظر به نوعی آخرین مرحله رسیدگی عادی است که تکلیف رسیدگی و صدور رای قطعی را بر عهده دارد و ضروری است در جهت فصل حل و فصل دعوی به دعوا اختیارات بیشتری به دادگاه تجدید نظر داد تا بتواند در جهت حل تصمیم قاطع را اتخاذ نماید.

در حقوق فرانسه مطابق ماده‌ی ۶۳ ق.آ.م. دخالت شخص ثالث جزء دعاوی طاری محسوب می‌شوند. مطابق ماده ۶۶ ق.آ.م «درخواستی که موضوع آن طرف دعوا قرار دادن شخص ثالث در دادرسی فی ما بین طرفین اصلی است دعاوی دخالت ثالث نام دارد». هنگامی که درخواست را ثالث می‌دهد، دخالت ارادی (ورود ثالث) است: هنگامی که یکی از متداعیین، ثالث را طرف دعوا قرار می‌دهد دخالت اجباری (جلب ثالث) است» (محسنی، ۱۳۹۱، ص ۱۰۰). این ماده هر دو دعاوی ورود و جلب ثالث را در یک قالب تعریف نموده است. در همین قالب ماده‌ی ۳۲۷ ق.آ.م. فرانسه دخالت شخص ثالث در مرحله‌ی تجدید نظر را ذکر نموده است. «دخالت شخص ثالث در مرحله‌ی بدوی یا پژوهش به دو نوع ارادی (ورود ثالث) و اجباری (جلب ثالث) تقسیم می‌شود» (محسنی، ۱۳۹۱، ص ۱۷۲).

در حقوق فرانسه خواهان دعاوی جلب ثالث فردی است که حق اقامه‌ی دعوا را دارد. مطابق ماده‌ی ۳۳۱ ق.آ.م. فرانسه «هریک از طرفین که دارای حق اقدام (اقامه دعوا) است می‌تواند شخص ثالثی را به منظور محکومیت به‌طور اصلی طرف دعوا قرار دهد. همچنین طرفی که در سرایت دادن رأی به شخص ثالث ذینفع است می‌تواند او را طرف قرار دهد...» (محسنی، ۱۳۹۱، ص ۱۷۳).

در خصوص مقاله حاضر تاکنون از حیث دادرسی افتراقی دعاوی جلب ثالث در مقاطع قبل و بعد از ختم داری هم چنین مرحله بدوی و تجدید نظر در

شروع رسیدگی در دادگاه با طرح شکایت از سوی خواهان علیه خوانده آغاز می‌شود و معمولا با طرفیت این دو، دادگاه به ادله رسیدگی و رای صادر می‌نماید. اما در مواردی ممکن است اشخاص ثالث به دلیل نفع در دادرسی میان طرفین اصلی، به دعوا وارد شوند یا این که طرفین اصلی شخصی ثالثی را با این اعتقاد که تمام یا بخشی از مسئولیت مورد مطالبه در خواسته متوجه ایشان م‌ی‌باشد، جلب به دعوا نمایند. جلب و ورود ثالث از جمله دعاوی طاری هستند که در صورت اقدام به موقع می‌تواند آثار مفیدی از جمله رسیدگی یک جا به تمام اختلافات مرتبط و جلوگیری از صدور آراء متعارض در موضوع واحد را داشته باشد (مالکی، عبدی، ۱۳۹۷، ۲۳۵). مداخله ثالث در دادرسی دو قسمت دارد. قسمت اول دخالت ارادی است که ثالث با اختیار خود وارد دادرسی می‌گردد و ورود ثالث نام دارد. قسمت دیگر دخالت اجباری می‌باشد که ثالث را بدون اراده‌ی وی، فرا می‌خوانند و جلب ثالث نام دارد که دعاوی نخست از موضوع مقاله حاضر خارج است. در قانون آیین دادرسی مدنی قواعد دعاوی جلب ثالث در مواد ۱۳۵ الی ۱۴۰ تصریح شده است. مطابق ماده‌ی ۱۳۵ ق.آ.م «هر یک از اصحاب دعوا که جلب شخص ثالثی را لازم بدانند، می‌تواند تا پایان جلسه اول دادرسی جهات و دلایل خود را اظهار کرده و ظرف سه روز پس از جلسه با تقدیم دادخواست از دادگاه در خواست جلب او را بنماید، چه دعوا در مرحله نخستین باشد یا تجدید نظر». در انتهای این ماده اجازه‌ی جلب ثالث در مرحله‌ی تجدید نظر داده شده است. جلب ثالث، استثنائی بر اصل ممنوعیت دخالت اشخاص غیر از طرفین پرونده می‌باشد. جلب ثالث بر حسب ماده اخیر الذکر در دو مرحله بدوی و تجدید نظر تا قبل ختم دادرسی امکان پذیر است. جلب ثالث در مرحله‌ی تجدید نظر با جلب ثالث در مرحله‌ی بدوی دارای شرایط متفاوتی است. در مرحله‌ی تجدید نظر، ثالث در مرحله‌ی بدوی غایب بوده است و حضور نداشته است درحالی‌که

به دادرسی را به نحو صریح اظهار نماید. اما در رویه قضایی و دکتترین کمتر به این الزام قانونی توجه شده و به صرف ابراز طرح دعوی جلب ثالث (بدون ذکر جهات و دلایل) تا پایان جلسه اول دادرسی و تقدیم دادخواست پس از سه روز، رسیدگی به دعوی مذکور توأم با دعوی اصلی را شروع می نماید. در حالی که مقنن بر خلاف دعوی ورود ثالث (که ماهیتا از حیث اختیاری یا اجباری بودن نحوه دخالت ثالث با دعوی جلب ثالث متفاوت است)، به ذکر جهات و دلایل در دعوی جلب ثالث اشاره کرده است. دلیل الزام قانونی ذکر جهات و دلایل در دعوی جلب ثالث در مقایسه به عدم الزام قانونی یاد شده در دعوی ورود ثالث می تواند در این باشد که در دعوی ورود ثالث، ثالث با میل و اختیار خود به دادرسی اصحاب دعوی اصلی ورود پیدا می کند و طبیعتا تبعات نتیجه مداخله ارادی وی به دادرسی به دلیل قاعده اقدام در صورت صدور رای علیه خود، متوجه وی خواهد بود. در حالی که در دعوی جلب ثالث، ثالث بدون میل و اختیار خود به دادرسی فراخوانده شده است و احدی از طرفین دعوی اصلی در جهت منافع خود، ثالث را به دادرسی جلب می نماید. لذا جلب شخص ثالث به دادرسی دعوی اصلی که بدون اختیار شخص ثالث صورت گرفته است، می بایست مستند به دلایل جهات محکمه پسند باشد و به صرف اظهار جلب ثالث، نباید نامبرده را به جریان دادرسی دعوی اصلی فراخواند.

جهات و دلایل اظهار جلب ثالث می تواند مستند به ادله از جمله سند و قرائن و امارات باشد. لذا جالب ثالث مکلف است مستندات دلایل و جهات را جهت بررسی تقدیم دادگاه نماید. نکته مهم دیگر این است که محکمه اختیار و تکلیف بررسی مستندات دلایل و جهات ابرازی جالب ثالث را دارا بوده و در صورتی که پس از بررسی مستندات موصوف، جلب شخص ثالث در دعوی اصلی را مرتبط ندانست، باید از پذیرش درخواست مذکور امتناع نماید و در صورت تقدیم دادخواست جلب ثالث توسط جالب در حالت اخیر، دادگاه از ملاک

حقوق ایران و فرانسه هیچ گونه تحقیقی با این کیفیت صورت نگرفته است و عمده مقالات در خصوص بحث کلی دعوی جلب ثالث است و تحلیل مناسبی پیرامون طرح دعوی یاد شده درمقطع قبل و بعد از ختم دادرسی صورت نگرفته است. هم چنین تحلیل مناسبی در خصوص تمایز دعوی جلب ثالث در دو مرحله بدوی و تجدید نظر صورت نگرفته است که مقاله حاضر به تمامی موضوعات و شبهات مطروحه در این مورد پرداخته است. طرح مقاله بدین صورت است که در بند اول درمورد دلایل و اهداف دعوی جلب ثالث و در بند دوم در مورد مهلت طرح دعوی جلب ثالث، در بند سوم در مورد آیین رسیدگی و تشریفات دعوی جلب ثالث و در بند چهارم در مورد طرح دعوی جلب ثالث بعد از جلسه اول دادرسی پرداخته می شود.

۲ دلایل و اهداف دعوی جلب ثالث

در ماده ۱۳۵ ق.آ.د.م به اهداف جلب ثالث اشاره ای نشده است. ولی در این قسمت، طی دو بند هم به جهات و دلایل طرح دعوی جلب ثالث و هم به اهداف آن پرداخته می شود.

۲٫۱ دلایل و جهات جلب ثالث

مطابق ماده ۱۳۵ ق.آ.د.م هر یک از اصحاب دعوا که جلب شخص ثالثی را لازم بدانند می توانند از دادگاه درخواست جلب او را بنمایند. در ادامه این ماده «... می تواند تا پایان جلسه اول دادرسی جهات و دلایل خود را اظهار کرده ...» به ذکر عنوان کلی جهات و دلایل اشاره شده است ولی نوع دلایل و جهات جالب ثالث برای جلب مجلوب ثالث در قانون ذکر نشده است. نکته مهم در این است که جهات و دلایل مد نظر قانون گذار با اهداف طرح دعوی جلب ثالث متفاوت است. بیان مقنن به این نحو است که علی رغم اینکه طرح دعوی جلب ثالث از ناحیه جالب ثالث، امری اختیاری است ولی در صورت طرح دعوی مذکور توسط جالب ثالث، نامبرده مکلف است جهات و دلایل جلب کردن ثالث

همان طور که ملاحظه می شود سه هدف فوق الذکر می تواند از انگیزه های دعوای جلب ثالث باشد.

بر اساس اهداف فوق الذکر، دعوای جلب ثالث را به دو نوع تقسیم نموده اند: اول دعوای جلب ثالث اصلی یا استقلالی است که به دعوای جلب ثالثی گویند که از سوی طرفین دعوای حقی به صورت مستقل از ثالث مطالبه می گردد. دوم دعوای جلب ثالث تبعی یا تقویتی می باشد و با دو هدف ممکن است این دعوای طرح گردد. یکی اینکه ثالث از سوی طرفین به دعوای جلب می گردد تا از اعتراض ثالث آتی وی جلوگیری به عمل آید و موضوع مشمول اعتبار از قضاوت شده گردد و دیگر اینکه جلب ثالث با هدف تقویت دعوای جالب صورت می پذیرد.

۳ مهلت طرح دعوای جلب ثالث در حقوق ایران و فرانسه

مهلت طرح دعوای جلب ثالث در دو مرحله بدوی و تجدیدنظر به تفکیک، تبیین می شود:

۳،۱ مرحله بدوی

مطابق ماده ۱۳۵ ق.آ.د.م در مرحله بدوی و نیز در مرحله تجدیدنظر هر یک از اصحاب دعوای می تواند تا پایان جلسه اول دادرسی درخواست جلب ثالث را از دادگاه بنماید. لذا مهلت طرح دعوای جلب ثالث تا پایان جلسه اول دادرسی است بر خلاف دعوای ورود ثالث که مطابق ماده ۱۳۰ ق.آ.د.م در مرحله بدوی و نیز تجدیدنظر تا قبل از اعلام ختم رسیدگی می باشد. در دعوای جلب ثالث مهلت تا پایان جلسه اول دادرسی ولی در ورود ثالث تا پایان ختم دادرسی است. ضروری بود که مقنن همانند دعوای ورود ثالث، در دعوای جلب ثالث، مهلت تا قبل از ختم دادرسی را برای جلوگیری از تضییع حقوق احتمالی، قرار می داد. عبارت « تا پایان جلسه اول دادرسی » مندرج در ماده ۱۳۵ ق.آ.د.م به معنای تا قبل از اتمام جلسه اول رسیدگی است. در مرحله

ماده ۱۳۹ ق.آ.د.م و هم چنین ملاک ماده ۱۳۳ همان قانون در باب دعوای ورود ثالث مبنی بر غیر مرتبط بودن دعوای طاری با دعوای اصلی، دعوای ثالث را از دعوای اصلی جدا تفکیک نموده به هر یک جداگانه رسیدگی می کند.

۲،۲ اهداف طرح دعوای جلب ثالث

اهداف طرح دعوای جلب ثالث به سه مورد خلاصه می شود:

هدف اول از طرح دعوای شخص ثالث این است که به صورت مستقیم در برابر جالب محکوم گردد. به عنوان مثال در دعوای الزام به تنظیم سند رسمی خواهان (خریدار) علیه خوانده (فروشنده) اقامه می نماید. دعوای خوانده است درحالی که سند به نام فرد ثالثی می باشد که خوانده ملک را از وی خریده است و خوانده صاحب سند را به دعوای جلب نموده تا نامبرده در دعوای محکوم گردد.

هدف دوم از طرح دعوای جلب ثالث این است که جلوی اعتراض شخص ثالث را گرفته و با فرا خواندن وی به دعوای موضوع را مشمول اعتبار امر قضاوت شده بنمایند. به عنوان مثال خواهان دعوای استرداد لاشه ی چک را علیه خوانده ای طرح نموده و خوانده اظهار نماید چک را بابت معامله ای از ثالث به عنوان ثمن گرفته است و خواهان ثالث را به دعوای جلب نماید تا از اعتراض احتمالی آینده ی وی جلوگیری به عمل آورد.

هدف سوم از هدف طرح دعوای جلب ثالث تقویت موضع جالب می باشد (شمس، ۱۳۸۵، ص ۴۹). هدف سوم در دعوای ورود ثالث تبعی هم وجود دارد؛ زیرا در ورود ثالث تبعی، ثالث با دو هدف ممکن است وارد دعوای گردد. اول اینکه به عنوان کمک کار و ناظر دعوای وارد شود و در صورت ضعیف بودن دلایل طرفی که می خواهد به او کمک کند دلایل قوی تری ارائه نماید. دوم اینکه جلوی تبانی طرفین دعوای علیه خود را بگیرد که به این بخش ورود استحضاطی می گویند (علی آبادی، ۱۳۸۴، ص ۸۱). لذا

جلسه رسیدگی در مرحله تجدیدنظر و سکوت مقنن، چهار حالت به شرح ذیل قابل تصور است:

۳،۲،۱ حالت اول این است که دادگاه تجدید نظر بنا به جهتی وقت رسیدگی تعیین نموده باشد. در این حالت هرکدام از طرفین پرونده مطابق ماده ۱۳۵ ق.آ.م. تا پایان جلسه اول دادرسی می توانند جهات و دلایل خود را اظهار کرده و ظرف سه روز پس از جلسه با تقدیم دادخواست از دادگاه درخواست جلب ثالث را بنمایند. در این صورت دادگاه تجدیدنظر در صورت وجود شرایط قانونی از جمله مرتبط بودن دعوی جلب ثالث با دعوی اصلی، وقت رسیدگی مجدد برای هر دو دعوی اخیر تعیین و طی یک دادنامه انشای رای نماید.

۳،۲،۲ شامل حالتی است که تجدید نظر خوانده قصد جلب ثالث را داشته باشد. در این حالت وی می تواند ضمن تبادل لوایح صورت گرفته درخواست جلب ثالث را اظهار نموده و ظرف سه روز پس از آن دادخواست جلب ثالث خود را تقدیم نماید و یا اینکه همزمان با تبادل لوایح دادخواست جلب ثالث خود را تقدیم دادگاه نماید. مطابق رأی شماره ۱۵۳۴-۱۳۲۴/۹/۱۱ شعبه اول دیوان عالی کشور «جلب ثالث همزمان با ارائه دادخواست تجدید نظر یا همزمان با پاسخ به تجدید نظر خواهی ممکن است» (زراعت، ۱۳۸۴، ص ۵۰۲). لذا در این حالت دو اختیار برای جالب ثالث وجود دارد: اختیار اول این است که ضمن تبادل لوایح، اظهار جلب ثالث صورت گیرد و حداکثر تا ظرف سه روز دادخواست جلب ثالث تقدیم شود و اختیار دوم این است که همزمان با تبادل لوایح و بدون اظهار مستقل جلب ثالث، دادخواست جلب ثالث تقدیم گردد.

بدوی و در دعوی حقوقی ترافعی با توجه به این که برابر ماده ۶۴ ق.آ.م. دادگاه مکلف به تشکیل حداقل یک جلسه رسیدگی است لذا مهلت " تا پایان جلسه اول دادرسی " در مرحله بدوی برخلاف مرحله تجدید نظر که در ذیل به آن پرداخته می شود، به راحتی قابل تشخیص است.

نکته دیگر این که در صورت طرح دعوی جلب ثالث خارج از مهلت قانونی مذکور، آثار و تشریفات جلب ثالث بر آن مترتب نخواهد شد و دادگاه مکلف به رسیدگی توأمان با دعوی اصلی نخواهد بود. البته در صورتی که دعوی جلب ثالث در خارج از مهلت مذکور طرح شود ولی مرتبط با دعوی اصلی باشد و دعوی اصلی معد رای نبوده و در حال رسیدگی باشد، دادگاه برابر ملاک ماده ۱۰۳ و ذیل ماده ۱۴۱ ق.آ.م. جهت جلوگیری از صدور آرای متناقض، قرار رسیدگی توأمان صادر می گردد. تذکر این نکته ضروری است که اعمال حالت اخیر صرفاً در فرضی است که دعوی اصلی منتهی به صدور رای نگردیده باشد، در غیر این صورت با تقدیم دادخواست خارج از مهلت قانونی جلب ثالث و معد رای بودن پرونده اصلی، دادگاه مکلف به اتخاذ تصمیم در دعوی اصلی بوده و نباید قرار رسیدگی توأمان صادر نماید.

۳،۲ در مرحله تجدید نظر

بر اساس ماده ۱۳۵ ق.آ.م. در مرحله تجدیدنظر نیز امکان طرح دعوی جلب ثالث وجود دارد. در مرحله تجدید نظر در حقوق ما مشکلی که وجود دارد این است که دادگاه های تجدید نظر در دعوی حقوقی اغلب دستور تعیین وقت رسیدگی صادر نمی نمایند و در جلسه فوق العاده بدون حضور طرفین با ملاحظه تبادل لوایح صورت گرفته اتخاذ تصمیم می نمایند. در قانون آیین دادرسی مدنی نیز الزامی برای تشکیل جلسه در محاکم تجدید وجود ندارد و لذا مهلت ذکر شده برای طرح دعوی جلب ثالث در مرحله بدوی قابلیت اجرایی دارد و در خصوص مرحله تجدید نظر قانون ساکت است. در مجموع با عنایت به عدم الزام قانونی برای تشکیل

مطابق ذیل ماده‌ی ۳۳۱ ق.آ.د.م فرانسه، زمانی به دادرسی جلب می‌شود که مهلتی مناسب برای دفاع از خود را داشته باشد (مقصودپور، ۱۳۹۱، ص ۴۰۰). لذا در صورتی که ثالث مهلت مناسب و کافی برای دفاع از خود نداشته باشد دعوی جلب ثالث پذیرفته نمی‌شود. در حقوق ایران نیز بهتر است امکان جلب ثالث در مقاطع بعد از جلسه‌ی اول دادرسی نیز پیش‌بینی گردد، زیرا سبب جلب ممکن است در طول دادرسی ایجاد شود و در این صورت مجلوب ثالث هم در معرض رسیدگی یک مرحله‌ای در دادگاه تجدید نظر قرار نمی‌گیرد (شمس، ۱۳۸۵، ص ۵۲)

ایراد جدی و اساسی وارده به طرح دعوی جلب ثالث در مرحله تجدیدنظر این است که با طرح دعوی جلب ثالث در مرحله‌ی تجدید نظر، امکان تجدید نظر خواهی مجلوب ثالث وجود نخواهد داشت و رأی صادره در مرحله‌ی تجدید نظر قطعی می‌باشد. با توجه به اینکه وارد ثالث با میل و اراده‌ی خود وارد دعوا می‌شود و به نوعی می‌پذیرد که رسیدگی به دعوی وی در مرحله‌ی تجدید نظر یک مرحله دارد و پس از صدور رأی قطعی است، ولی در مجلوب ثالث چنین اراده‌ای وجود ندارد و این یکی از نقایص طرح دعوی جلب ثالث در مرحله‌ی تجدید نظر می‌باشد (داریوش، ۱۳۸۶، ص ۱۰۵). در حقوق فرانسه این موضوع تحدید شده و به صورت مطلق قابلیت طرح دعوی جلب ثالث در مرحله‌ی تجدید نظر خواهی وجود ندارد. با توجه به ماده‌ی ۵۵۵ ق.آ.د.م فرانسه «این اشخاص را هنگامی که تحول دعوا متضمن طرف قرار گرفتن آنان باشد، می‌توان حتی با هدف محکوم نمودن نزد دادگاه پژوهش فراخواند» (محسنی، ۱۳۹۱، ص ۲۴۳). لذا باید قصد تحول دعوا باشد و تحول دعوا نیازمند جلب ثالث باشد. تحول دعوا نیز زمانی رخ می‌دهد که شرایطی به وجود بیاید که واقعیات جدیدی از حق یا عملی کشف گردد. البته دیوان عالی کشور فرانسه با توجه به اصل دو درجه‌ای بودن رسیدگی طرح دعوی جلب ثالث را در مرحله‌ی پژوهش محدود نموده است

۳،۲،۳ حالتی را شامل می‌شود که تجدید نظر خواه بخواهد ثالثی را جلب نماید. در این فرض وی می‌تواند ضمن درخواست تجدید نظر خواهی خود دعوی جلب ثالث را نیز مطرح نماید. در ماده‌ی ۱۳۶ ق.آ.د.م در بحث وخواهی مشابه همین موضع اتخاذ شده است. این نظر مورد تأیید دیوان عالی کشور نیز می‌باشد. براساس رأی شماره‌ی ۸۸۰-۱۳۲۷/۵/۳۱ شعبه‌ی اول دیوان عالی کشور براساس مواد ۱۳۵ و ۱۳۷ ق.آ.د.م «می‌توان ضمن دادخواست اعتراض به حکم غیابی یا پژوهشی، جلب ثالث نمود» (زراعت، ۱۳۸۴، ص ۵۰۲). بر خلاف حالت قبلی که تجدیدنظر خوانده مبادرت به تقدیم دادخواست جلب ثالث می‌نمود، در این حالت تجدیدنظر خواه که در مرحله بدوی رأی علیه نامبرده صادر شده است، مبادرت به اظهار جلب ثالث و تقدیم دادخواست می‌نماید.

۳،۲،۴ حالتی است که دادگاه تجدید نظر وقت رسیدگی تعیین نمی‌نماید و طرفین در زمان تبادل لوایح درخواست جلب ثالث را مطرح نموده باشند. در این حالت رویه‌ی قضایی دادخواست جلب ثالث را تا قبل از اعلام ختم دادرسی از سوی دادگاه تجدید نظر قابل قبول می‌داند (داریوش، ۱۳۸۶، ص ۱۱۳). دلیل پذیرش دادخواست جلب ثالث در این حالت این است که تا قبل از ختم دادرسی در مرحله تجدید نظر، امکان دستور تعیین وقت رسیدگی و تشکیل جلسه دادرسی وجود دارد و از سویی دیگر هنوز جلسه رسیدگی تشکیل نشده است که مهلت قانونی "تا پایان جلسه اول دادرسی" منقضی شده باشد.

در حقوق فرانسه طرح دعوی جلب ثالث تا زمان اعلام ختم تحقیقات بلامانع است. لکن شخص ثالث

۴ آیین رسیدگی و تشریفات دعوی جلب ثالث در حقوق ایران و فرانسه

دعوی جلب ثالث از حیث آیین رسیدگی و تشریفات، دارای قواعد مشابه و متفاوتی در مقایسه با دعوی اصلی است که در این قسمت به آن پرداخته می‌شود.

۴/۱ دادخواست و تشریفات مرتبط با آن در جلب ثالث

با توجه به اصل کلی لزوم تقدیم دادخواست موضوع ماده ۴۸ ق.آ.د.م، شروع رسیدگی به دعوی جلب ثالث حسب منطوق مواد ۱۳۵ و ۱۳۶ و ۱۳۷ ق.آ.د.م با تقدیم دادخواست است. این دادخواست به همراه رونوشت مدارک و ضامنه آن باید به تعداد اصحاب دعوا به علاوه یک نسخه تنظیم گردد. البته در طرح دعوی جلب ثالث، استقلال دادخواست جلب ثالث از دعوی اصلی ضرورتی ندارد و با توجه به زمان طرح دعوا گاه در ضمن دادخواست اصلی قابل طرح می‌باشد. شعبه‌ی ششم دیوان عالی کشور در رأی شماره‌ی ۲۷۲۵-۱۳۳۳/۱۲/۳ مقرر می‌دارد: «به موجب قانون جلب ثالث مکلف است در موقع تقدیم دادخواست پژوهشی ثالث را جلب کند و تقدیم دادخواست جداگانه ضرورت ندارد و برای عدم الصاق تمبر هم بایستی در حدود قانون اخطار رفع نقص شود. بنابراین رد دادخواست جلب به استدلال اینکه (دادخواست مزبور جداگانه نبوده و یا تمبر الصاق نشده است) بی‌مورد می‌باشد» (متین، ۱۳۷۸، ص ۱۴۲). مشابه این نظر در بحث واخواهی وجود دارد. شعبه‌ی ششم دیوان عالی کشور در رأی شماره‌ی ۱۵۳۴-۱۳۲۴/۹/۱۱ مقرر می‌دارد «طبق مستفاد از مواد ۲۷۴ و ۲۷۷ قانون ق.آ.د.م (قبلی که در ماده‌ی ۱۳۵ قانون فعلی تکرار شده است) می‌توان ضمن دادخواست اعتراض بر حکم غیابی بدوی یا پژوهشی جلب ثالث نمود» (متین، ۱۳۷۸، ص ۱۴۳).

(مقصودپور، ۱۳۹۱، ص ۴۰۱). به نظر می‌رسد قانون‌گذار ایرانی همانند مقنن فرانسوی و جهت جلوگیری از تضییع حقوق شخص ثالث (یک مرحله ای بودن دعوی جلب ثالث در صورت طرح در مرحله تجدید نظر) شرایطی را برای طرح دعوی مذکور در مرحله تجدیدنظر وضع نماید. مفهوم تحول دعوی در حقوق فرانسه که شرط اصلی دعوی جلب ثالث در مرحله تجدیدنظر است، با حقوق ایران نا مانوس است. دو راهکار پیش روی مقنن است: راهکار اول این است که کلاً طرح دعوی جلب ثالث در مرحله تجدید نظر محدود یا حتی ممنوع گردد. راهکار دوم این است که در صورت طرح دعوی جلب شخص ثالث در مرحله تجدیدنظر و در صورت محکومیت مجلوب ثالث، امکان فرجام خواهی برای نامبرده وجود داشته باشد تا نامبرده نیز از دادرسی دو مرحله ای برخوردار و از تبانی احتمالی برای تضییع و از بین بردن یک مرحله دادرسی مجلوب ثالث، جلوگیری به عمل آید.

در حقوق ایران جلب ثالث یکی از حقوق طرفین دعوا می‌باشد و محکمه حق دخالت مستقیم در آن را ندارد، ولی در حقوق فرانسه در چند مورد به صورت استثنایی این اختیار به محکمه داده شده است که ثالث را به دادرسی فرا بخواند. در دادگاه تأمین اجتماعی به عقیده‌ی دیوان عالی کشور فرانسه این امکان وجود دارد و قاضی تکلیف قانونی جهت جلب ثالث دارد. در قانون کار نیز موارد دیگری ذکر شده است (مقصودپور، ۱۳۹۱، ص ۳۹۷). مطابق ماده‌ی ۳۳۲ ق.آ.د.م فرانسه در امور حسبی می‌توان دستور طرف قرار گرفتن اشخاص را صادر کرد که بیم تأثیرپذیری حقوق و تکالیف آنان از تصمیم قابل صدور می‌رود» (محسنی، ۱۳۹۱، ص ۱۷۳). نکته قابل ذکر این است که اختیار محکمه به جلب اشخاص به دادرسی، عام الشمول و کلی نمی‌باشد و فقط در مصادیق استثنایی منصوص در قانون وجود دارد.

نماید بنابراین افزودن خوانندگان دعوای اصلی در دادخواست جلب ثالث امری بیهوده است (ملکوتی، ۱۳۹۵، ۶)

اقامه‌ی دعوای جلب ثالث در حقوق فرانسه مشابه دعوای ورود ثالث می‌باشد. با توجه به اینکه این دعوا به تبعیت از دعوای اصلی اقامه می‌گردد باید تصویر دادخواست دعوای اصلی نیز به دادخواست جلب ثالث ضمیمه گردد. شخص ثالث که جلب می‌گردد خواننده محسوب می‌گردد و آثار خواننده بر او بار می‌گردد. در واقع خواننده به دعوا جلب می‌گردد تا محکوم واقع شود و آثار حکم و محکومیت بر او تحمیل گردد.

مادة 563 ق.آ.د.م فرانسه مقرر می‌دارد «طرفین می‌توانند در مرحله پژوهش برای اثبات ادعاهایی که در مرحله بدوی مطرح و مورد رسیدگی قرار گرفته اند، مدارک و مستندات جدید ارائه کنند یا ادله و استدلال‌های جدید مطرح نمایند» در حالی که مطابق مادة فوق الذکر، می‌توان ادله جدید در مرحله پژوهش ارائه داد، طرح ادعای جدید به موجب مادة 564 قانون مزبور ممنوع است. ارائه دلیل جدید در این مرحله، به مفهوم اثر انتقالی پژوهش خواهی برمی‌گردد طبیعی است قبل از آنکه قاضی دادگاه پژوهش، دعوا را به طور کلی، از جهت موضوعی و حکمی تحت رسیدگی قرار دهد، بایستی طرفین بتوانند همه عواملی را که در روشن شدن رأی، مؤثرند و می‌تواند برای ادعاهایشان پشتوانه‌ای باشد، با ارایه مدارک و دلایل جدید مورد استفاده قرار دهند. (jean Vincent, op.cit, n.625, p809)

۴٫۲ هزینه دادرسی دعوای جلب ثالث

هزینه‌ی دادرسی دعوای جلب ثالث در مرحله تجدید نظر مشابه هزینه‌ی دادخواست در این مرحله و بر اساس میزان و نوع خواسته‌ی جلب ثالث می‌باشد (داریوش، ۱۳۸۶، ص ۱۲۱). هزینه‌ی دادرسی

اما در حالتی که به شرح قبلی موضوع دعوای جلب در دادخواست مطرح نگردد، جلب ثالث باید دعوای خود را در قالب دادخواست جدا به دادگاه تقدیم نماید چراکه در قانون صراحتاً به لزوم تقدیم دادخواست برای جلب ثالث اشاره کرده است.

شخص ثالثی که به دادرسی جلب می‌گردد مطابق ماده‌ی ۱۳۹ ق.آ.د.م خواننده محسوب می‌گردد و تمام احکام و مقررات راجع به خواننده دربارهی او اجرا خواهد شد. ثالث از تمام اختیارات و طرق دفاعی برای خواننده برخوردار خواهد بود.

پس از تقدیم دادخواست جلب ثالث به دادگاه تجدید نظر در صورتی که دادخواست کامل باشد، از سوی دادگاه دستور تعیین وقت رسیدگی صادر خواهد شد. اگر قبلاً برای رسیدگی به تجدید نظر خواهی وقت رسیدگی تعیین شده باشد و با رعایت فاصله‌ی ابلاغ اوراق تا جلسه‌ی رسیدگی امکان ابلاغ دادخواست و ضامم دعوای جلب ثالث برای آن جلسه‌ی رسیدگی باشد در وقت تعیین شده به دعوای جلب ثالث نیز رسیدگی خواهد شد. اما اگر از موقع تقدیم دادخواست جلب ثالث تا جلسه‌ی دادرسی، مدت تعیین شده کافی برای فرستادن دادخواست و ضامم آن برای اصحاب دعوا نباشد دادگاه مطابق ماده‌ی ۱۳۸ ق.آ.د.م جلسه‌ی دادرسی را تغییر داده و به اصحاب دعوا ابلاغ می‌نماید.

مطابق ماده ۱۳۷ ق.آ.د.م دادخواست جلب ثالث و رونوشت مدارک و ضامم باید به تعداد اصحاب دعوا به علاوه‌ی یک نسخه باشد. البته دادخواست جلب ثالث باید به مجلوب ثالث نیز ابلاغ گردد و مطابق قاعده عام رسیدگی و اصل تناظر ابلاغ این دادخواست به خواننده‌ی دعوا که در اینجا مجلوب ثالث می‌باشد ضروری است. در ذیل ماده‌ی ۱۳۷ ق.آ.د.م، جریان دادرسی در جلب شخص ثالث، شرایط دادخواست و موارد رد یا ابطال آن را همانند دادخواست اصلی می‌داند. هر چند برخی معتقدند اساساً منظور از دعوای جلب ثالث این است که خواهان یا خواننده دعوای اصلی اشخاصی را که برای اثبات ادعا یا رد آن لازم می‌بیند به دادرسی جلب

خواسته ای متفاوت با خواسته دعوی اصلی داشته باشد، می بایست متناسب با درصد قابل محاسبه مرحله تجدیدنظر، هزینه دادرسی را پرداخت کند و عدم رسیدگی در مرحله بدوی و رسیدگی اولیه در مرجع تجدینظر موجبی برای عدم پرداخت هزینه مرحله تجدیدنظر نخواهد بود، زیرا آنچه ملاک عمل خواهد، طرح خواسته در مرحله بدوی یا تجدیدنظر است.

۴،۳ مرجع صالح دعوی جلب ثالث (صلاحیت)

دادخواست جلب ثالث به دادگاهی که پرونده‌ی اصلی در آن جریان دارد تقدیم می‌گردد. این دادخواست صرفنظر از وجود صلاحیت محلی یا ذاتی برای دادگاه به این دادگاه تقدیم می‌گردد. در صورتی که دادگاه صلاحیت محلی نداشته باشد به دعوا رسیدگی می‌کند و ایرادی به آن وارد نیست. در صلاحیت ذاتی موضوع متفاوت می‌باشد. در صورتی که دادگاه صلاحیت ذاتی جهت رسیدگی به دعوی جلب ثالث را نداشته باشد امکان رسیدگی به آن دعوا را ندارد و باید پرونده را به دادگاه صالح ارسال نماید. البته اگر دعوی جلب ثالث به صورت تبعی باشد دادگاه علیرغم نداشتن صلاحیت ذاتی امکان رسیدگی به دعوا را دارد. (مقصودپور، ۱۳۹۱، ص ۳۹۵). اگر رسیدگی به دعوی اصلی منوط به روشن شدن نتیجه‌ی رسیدگی دعوی جلب ثالث باشد، باید پرونده را تا حصول نتیجه توقیف نماید.

مطابق ماده‌ی ۳۳۳ ق.آ.م. فرانسه «ثالثی که طرف دعوا قرار گرفته ملزم به حضور در مرجع قضایی مورد مراجعه در دعوی اصلی است بدون اینکه بتواند به صلاحیت محلی، حتی با استناد به شرط اعطای صلاحیت، ایراد کند» (محسنی، ۱۳۹۱، ص ۱۷۳). البته در دعاوی مرتبط با نظم بین المللی

دعوی جلب ثالث مطابق ماده‌ی ۱۳۷ ق.آ.م. و هم چنین ملاک ماده‌ی ۱۳۴ همان قانون در دعوی جلب ثالث، براساس هزینه‌ی مرحله‌ای است که دعوا در آن مرحله طرح گردیده است، زیرا هزینه دادرسی یکی از تشریفات و ترتیبات دادرسی محسوب می‌شود. با توجه به عدم تفکیک، هزینه‌ی دادرسی دعوی جلب ثالث اصلی بر اساس میزان خواسته و ارزش آن در مرحله‌ی بدوی و تجدید نظر خواهد بود ولی در جلب ثالث تبعی هزینه‌ی دادرسی مطابق هزینه‌ی مرحله‌ی طرح شده و تابع دعوی اصلی باشد لذا در مورد هزینه دادرسی دعوی ورود ثالث چند نکته قابل توجه است:

اول اینکه برای محاسبه هزینه دادرسی دعوی جلب ثالث، تفکیک بین جلب ثالث اصلی و تبعی ضروری است، زیرا در جلب ثالث تبعی، مجلوب این دعوی، صرفاً در حمایت از یکی از طرفین دعوی اصلی ورود می‌کند و جالب ثالث، درخواستی متفاوت از دعوی اصلی ندارد و حتی در صدد بیان خواسته نبوده و صرفاً در جهت تقویت ادله خواهان یا خوانده جلب شده است. لذا همان طور که از عنوان نام چنین دعوایی مشخص است، کاملاً جنبه تبعی داشته و وابسته به دعوی اصلی از جمله میزان هزینه دادرسی محسوب می‌شود. درحالی که در دعوی جلب ثالث اصلی، جالب ثالث به عنوان خواهان تمام عیار و مجلوب ثالث نیز به عنوان خوانده محسوب می‌شود؛ لذا هزینه دادرسی چنین دعوایی قطعاً بر اساس نوع و میزان خواسته و متناسب با مقررات همان مرحله دادرسی از جمله بدوی یا تجدید نظر محاسبه می‌شود.

دوم اینکه هزینه دادرسی هر دو دعوی اصلی و تبعی بر اساس همان مرحله دادرسی (حسب مورد بدوی یا تجدید نظر) وفق ذیل ماده ۱۳۷ و ملاک ۱۳۴ قانون اخیر الذکر خواهد بود. حتی اگر جالب ثالث در مرحله تجدید نظر طرح دعوی کند و

۱ «... جریان دادرسی در مورد جلب شخص ثالث، شرایط دادخواست و نیز موارد رد یا ابطال آن همانند دادخواست اصلی خواهد بود...»

رسیدگی کند، N.627, (jean Vincent, op.cit, 811-812 op.cit,811-812)

۴٫۴ شرایط رسیدگی توامان دعوای اصلی و جلب ثالث

دو شرط اساسی برای رسیدگی به دعوای جلب ثالث در مرجع بدوی و تجدیدنظر وجود دارد. این شروط از مفهوم و منطوق مواد ۱۰۳ و ۱۳۹ ق.آ.د.م قابل استنباط است.

شرط اول این است که جلب شخص ثالث با هدف تبانی با طرف دیگر یا تأخیر در رسیدگی اقامه‌ی دعوا نشده باشد. در صورت احراز این هدف دادگاه دعوای ثالث را از دعوای اصلی تفکیک نموده و به هر یک جداگانه رسیدگی می‌کند. تصمیم دادگاه مبنی بر رسیدگی جداگانه به دعوای جلب ثالث و تفکیک آن از دعوای اصلی قابل اعتراض نمی‌باشد.

در این حالت فروض مختلفی قابل تصور می‌باشد. در صورتی که دعوای فرعی جلب ثالث در صلاحیت ذاتی دادگاه تجدیدنظر نباشد (در فرضی که دعوای در مرجع تجدیدنظر در حال رسیدگی است)، مبادرت به ارسال پرونده به مرجع صالح می‌نماید و پرونده‌ی اصلی را تا حصول نتیجه‌ی پرونده‌ی مذکور در صورت عدم امکان رسیدگی بدون حصول نتیجه با قرار اناطه متوقف می‌نماید. البته در صورتی که مرجع تجدیدنظر صلاحیت محلی نداشته باشد، با توجه به ذیل ماده‌ی ۱۳۹ ق.آ.د.م مانعی در رسیدگی به دعوای ورود ثالث نمی‌باشد.

شرط دوم این است که رسیدگی به دعوای اصلی منوط به رسیدگی به دعوای ثالث باشد، لذا در صورتی که رسیدگی به دعوای اصلی تجدیدنظر خواهی منوط به رسیدگی به دعوای ورود ثالث نباشد، دادگاه تجدیدنظر آنها را از یکدیگر تفکیک نموده و به هر کدام جدا رسیدگی خواهد نمود. هر چند در ماده ۱۳۹ ق.آ.د.م به این شرط اشاره نشده است ولی در ماده‌ی ۱۳۳ ق.آ.د.م در مورد دعوای ورود ثالث بدان تصریح شده است و عدم تصریح مقنن

ایراد صلاحیت محلی امکان دارد و قاعده‌ی فوق جاری نمی‌گردد (مقصودپور، ۱۳۹۱، ص ۳۹۵).

در صورتی که صلاحیت مرجع قضایی با توجه به میزان خواسته مشخص شده باشد و تا سقف مشخصی از خواسته امکان رسیدگی وجود داشته باشد، رعایت این نصاب در دعوای جلب ثالث الزامی است. مطابق ماده ۳۷ ق.آ.د.م فرانسه «هنگامی که صلاحیت مرجع قضایی با توجه به مبلغ دعوا تعیین می‌گردد، مرجع قضایی صرفاً نسبت به دعوای مداخله‌ی ثالث، تقابل و تهاتر زمانی صلاحیت دارد که مبلغ این دعوای تا سقف صلاحیت آن مرجع باشد. در این حالت، این دعوای با خواسته‌های خواهان یک جا رسیدگی می‌گردد. هرچند که جمع مبالغ همه‌ی آن خواسته‌ها از سقف صلاحیت مرجع بیشتر شود» (مقصودپور، ۱۳۹۱، ص ۳۹۵). اگر خواسته‌ی یک دعوای طاری به عنوان مثال جلب ثالث بیش از میزان صلاحیت دادگاه باشد مطابق ماده‌ی ۳۸ ق.آ.د.م فرانسه «در صورت ایراد یکی از طرفین به عدم صلاحیت، دادرسی می‌تواند یا تنها در خصوص دعوای ابتدایی رأی صادر کند یا این که طرفین را نسبت به تمام دعوای به مرجع صالح برای رسیدگی به آن دعوای طاری ارجاع دهد. با وجود این، هنگامی که یک دعوای متقابل با خواسته‌ی مطالبه‌ی ضرر و زیان منحصراً بر دعوای ابتدایی مبتنی است، دادرسی صرف نظر از این که مبلغ آن تا چه حد بالا باشد بدان رسیدگی می‌کند» (محسنی، ۱۳۹۱، ص ۸۷). لذا تنها استثنای رسیدگی به دعوای طاری با نصاب بالاتر صلاحیت دادگاه رسیدگی کننده به دعوای اصلی و ابتدایی دعوای متقابل مربوط به جبران خسارت می‌باشد.

ممنوعیت طرح ادعا در مرحله پژوهش به لحاظ عدم صلاحیت ذاتی دادگاه پژوهش نسبت به رسیدگی به ادعای جدید نمی‌باشد، بلکه در اینجا، تنها عدم صلاحیت نسبی وجود دارد نه ذاتی. به این ترتیب با رضایت طرفین، دادگاه پژوهش می‌تواند به ادعاهای جدید مطروحه در آن دادگاه

رسیدگی ماهوی به دادگاه صادر کننده قرار عودت می دهد.

در مادهی ۱۴۰ ق.آ.د.م منظور از قرار رد دادخواست، قرار رد دادخواستی می باشد که توسط دادگاه صادر می شود (صبایان، ۱۳۸۶، ص ۱۲) و نه قرار رد دادخواستی که توسط دفتر دادگاه صادر می گردد. البته خواهان در صورت صدور قرار رد دادخواست توسط دادگاه بدوی باید تا زمان صدور حکم در دعوی اصلی صبر کند تا پس از آن ضمن تجدید نظر خواهی از دعوی اصلی به دادخواست جلب ثالث نیز اعتراض نماید. (صبایان، ۱۳۸۶، ص ۱۱۴).

قانونگذار در ماده ۱۴۰ ق.آ.د.م قرار رد دادخواست جلب ثالث را با حکم راجع به اصل دعوا قابل تجدید نظر می داند و لذا اگر تصمیم صادره در دعوی اصلی از نوع قرار باشد دیگر امکان تجدید نظر خواهی از قرار رد دادخواست جلب ثالث نمی باشد. با توجه به تفاوت بین قرار و حکم و عاقل بودن قانونگذار امکان تفسیر موسع و تعمیم واژهی حکم به قرار نمی باشد.

علی رغم اینکه حکم عبارت « رد یا ابطال دادخواست و یا رد دعوی شخص ثالث مانع از ورود او در مرحله تجدید نظر نخواهد بود.» ماده ۱۳۴ ق.آ.د.م در مورد دعوی ورود ثالث در باب دعوی جلب ثالث تکرار نشده است و به عبارت « قرار رد دادخواست جلب شخص ثالث، با حکم راجع به اصل دعوا قابل تجدید نظر است...» بسنده شده است ولی به نظر ما علاوه بر قرار رد دادخواست، سایر قرارها نیز مشمول حکم این ماده همانند دعوی ورود ثالث خواهد بود و قرار رد دادخواست خصوصیت خاصی ندارد. به عبارت دیگر در صورت رد یا ابطال دادخواست و یا قرار رد دعوی شخص ثالث در مرحله بدوی، جالب ثالث دو راهکار دارد

در دعوی جلب ثالث به معنای نفی این شرط اساسی در دعوی جلب ثالث نمی باشد؛ زیرا شرط اساسی تمامی دعاوی طاری برای رسیدگی توامان با دعوی اصلی حسب مفهوم مواد ۱۰۳ و ۱۴۱ ق.آ.د.م مرتبط بودن دعوی طاری با دعوی اصلی است. معنای مرتبط بودن دعوی اصلی با دعوی مرتبط حسب قسمت انتهایی ماده ۱۴۱ ق.آ.د.م این است که اتخاذ تصمیم در هر يك موثر در دیگری باشد.

در دعوی جلب ثالث نیز مشابه دعوی ورود مطابق مادهی ۲۲۶ ق.آ.د.م فرانسه در صورتی که جلب ثالث بیم تأخیر در صدور رأی نسبت به تمام دعوا را داشته باشد دادرسی ابتدا به دعوی اصلی رسیدگی نموده و سپس به دعوی جلب رسیدگی می نماید و در اینصورت امکان تفکیک دو دعوا را دارد. میان دعوی اصلی و طاری ارتباط کافی وجود داشته باشد و شرایط طرح دعوی اضافی موضوع مواد ۵۶۴ و بعد محقق باشد (Guinchard, 2014) 25

۴/۵ تاثیر رد دعوی اصلی بر جلب ثالث

مطابق مادهی ۱۴۰ ق.آ.د.م قرار رد دادخواست جلب شخص ثالث، با حکم راجع به اصل دعوا قابل تجدید نظر است. در ادامه ی ماده اشاره می کند که در صورت فسخ قرار مذکور در دادگاه تجدید نظر، رسیدگی به آن با دعوی اصلی در دادگاه تجدید نظر به عمل می آید. این مورد یکی از موارد استثناء بر اصل رسیدگی دو مرحله ای می باشد و دادگاه تجدید نظر به عنوان اولین دادگاه به موضوع رسیدگی نماید، قاعده ی کلی در مادهی ۳۵۳ ق.آ.د.م ذکر شده است. مطابق این ماده در صورتی که دادگاه تجدید نظر قرار مورد شکایت را مطابق موازین قانونی تشخیص ندهد، پس از نقض قرار، پرونده را برای

با دعوی اصلی، در دادگاهی که به عنوان تجدید نظر رسیدگی می نماید، به عمل می آید»

^۱ « قرار رد دادخواست جلب شخص ثالث، با حکم راجع به اصل دعوا قابل تجدید نظر است. در صورتی که قرار در مرحله تجدید نظر فسخ شود، پس از فسخ قرار داد، رسیدگی به آن

پس از رسیدگی دادگاه تجدید نظر در خصوص هر دو اصلی و جلب ثالث در یک رأی واحد اتخاذ تصمیم خواهد شد. با توجه به شرایط و ادله‌ی هرکدام ممکن است حالات مختلفی پیش آید. در حالت اول) ممکن است خوانده‌ی اصلی در برابر خواهان اصلی و مجلوب ثالث در برابر خوانده‌ی اصلی محکوم گردند. در حالت دوم (۲) ممکن است هرکدام از خوانده‌ی اصلی یا مجلوب ثالث در برابر خواهان اصلی محکوم گردند. در حالت سوم (۳) ممکن است هرکدام از خواهان یا خوانده‌ی اصلی محکوم گردد و مجلوب ثالث محکوم نگردد (شمس، ۱۳۸۵، ص ۵۵).

صدور رأی در هر دو دعوی در قالب یک رأی واحد خواهد بود و این تصمیم دارای اعتبار امر مختوم می‌باشد و ثالث در صورت محکومیت در مرحله‌ی بدوی، حق اعتراض دارد.

در جلب ثالث تبعی موضوع صدور رأی متفاوت است. در حالتی که یکی از طرفین دعوا چه در مرحله بدوی و چه در مرحله‌ی تجدید نظر، ثالثی را به دعوا جلب می‌نماید که هدف او صرفاً استفاده از دلایل و مدارک وی بوده و در واقع حمایت از خود را می‌خواهد، محکمه رسیدگی کننده در خصوص این دعوی رأی محکومیت یا رد دعوی صادر نخواهد کرد؛ بلکه در یک رأی در خصوص دعوی اصلی اظهار نظر نموده و ضمن بررسی دلایل و موضوعات طرفین به دعوی جلب ثالث و اظهارات مجلوب ثالث و مستندات وی اشاره خواهد نمود و طرفین دعوی جلب ثالث تبعی در واقع شریک یکدیگر در دعوی خواهند بود (داریوش، ۱۳۸۶، ص ۱۲۵).

اما در حالتی که موضوع جلب ثالث به صورت اصلی مطرح گردد، دادگاه ضمن یک رأی، ابتدا در خصوص دعوی اصلی اظهار نظر نموده و سپس همان دادنامه در خصوص جلب ثالث، اظهار نظر خواهد نمود. رأی صادره در مرحله تجدید نظر قطعی خواهد بود.

وصرفاً یکی از دو راهکار ذیل ذکر را می‌تواند انتخاب نماید و جمع دوراهکار موصوف امکان پذیر نخواهد بود:

راهکار نخست اینکه طبق مقررات تجدیدنظر خواهی به رأی صادر مبنی بر رد یا ابطال دادخواست و یا قرار رد دعوی جلب ثالث تجدیدنظر خواهی کند چون رأی موصوف بر اساس مقررات مواد ۳۳۱ و ۳۳۲ ق.آ.م می‌تواند قابلیت تجدیدنظر خواهی را داشته باشد.

راهکار دوم اینکه بدون طی راهکار نخست، در مرحله تجدیدنظر (در صورت اعتراض طرفین دعوی اصلی به رأی دعوی اصلی) دعوی جلب ثالث توسط جالب ثالث مطرح گردد و قسمت اول مواد ۱۴۰ و ۱۳۴ ق.آ.م موید این نظر است. زیرا مطابق ماده ۱۳۵ قانون موصوف امکان جلب ثالث در مرحله تجدید نظر هم وجود دارد و صرف صدور قرار شکلی نهایی در مرحله بدوی، نافی حق قانونی موصوف در مرحله تجدید نظر نخواهد بود. نکته قابل توجه در خصوص ماده یاد شده این است که عبارت «رد یا ابطال دادخواست و یا رد دعوی شخص ثالث» ماده ۱۳۴ در دعوی ورود ثالث و عبارت «قرار رد دادخواست جلب شخص ثالث» ماده ۱۴۰ صرفاً شامل قرارها است؛ زیرا در صورتی که دعوی جلب ثالث در مرحله بدوی مطرح گردد و دادگاه بدوی بعد از رسیدگی حکم بر رد دعوی جلب ثالث اصلی صادر کند، جالب ثالث صرفاً می‌تواند به حکم موصوف اعتراض نماید و طرح دعوی مجدد جلب ثالث در مرحله تجدیدنظر مخالف قاعده لزوم اعتبار احکام قضایی خواهد بود، زیرا به موجب ماده ۲۹۹ ق.آ.م حکم بعد از ورود به ماهیت دعوی صادر خواهد شد و قاطع آن به طور جزئی یا کلی خواهد بود و وصف قاطع بودن دلالت بر این امر دارد که نمی‌تواند ادعایی برخلاف آن مطرح کرد. در حالی که قرارها فاقد دو وصف یاد شده هستند. و با صدور قرار رد دعوی یا ابطال دادخواست در مرحله بدوی، امکان طرح مجدد دعوی جلب ثالث در مرحله تجدیدنظر وجود دارد.

۵ طرح دعوی جلب ثالث بعد از جلسه اول دادرسی

طرح دعوی جلب ثالث بعد از پایان جلسه دادرسی در دو مرحله بدوی و تجدید نظر قابل تصور است. مهلت طرح دعوی جلب ثالث مطابق مادهی ۱۳۵ ق.آ.د.م در مرحله بدوی و نیز تجدید نظر تا بعد از پایان جلسه دادرسی می باشد.

اگر رأیی در دیوان عالی کشور نقض گردد و به دادگاه تالی جهت رسیدگی ارجاع گردد، چون کلیه آثار مترتب بر حکم منقوض از بین می‌رود، جالب می‌تواند در این مرحله جلب شخص ثالث را صورت دهد.

زمان طرح دعوی جلب ثالث نسبت به سایر دعاوی طاری از جمله ورود ثالث کمتر است؛ علت این امر این است که با توجه به احتمال اینکه جالب ثالث از جریان دادرسی اطلاع نداشته باشد، وجود ندارد و طرفین کاملاً از زمان جلسه دادرسی مطلع هستند؛ هر چند همان طور که در قسمت های قبل بیان شد، بهتر است این زمان تا قبل از ختم دادرسی همانند ورود ثالث افزایش یابد.

۵/۱ در مرحله بدوی

در صورتی که در مرحله بدوی و بعد از پایان جلسه اول دادرسی، دعوی جلب ثالث مطرح شود، اتفاق نظری بین مراجع قضایی وجود ندارد و نوع اقدام و تصمیم مرجع قضایی ممکن است یکی از حالات ذیل باشد:

۵/۱/۱ تفکیک دعوی جلب ثالث از دعوی اصلی

نظری که می‌تواند مورد استناد مراجع قضایی قرار گیرد، تفکیک دعوی جلب ثالث از دعوی اصلی است. بر اساس این نظر، در صورتی که در مرحله بدوی و بعد از پایان جلسه اول دادرسی، دعوی

جلب ثالث مطرح شود، قاضی باید دعوی جلب ثالث را از دعوی اصلی تفکیک کرده و علی حده به دعوی جلب ثالث به عنوان یک دعوی مستقل رسیدگی کند. نظر فوق از این حیث دارای اشکال است که اولاً این نظر تفکیکی بین دعوی جلب ثالث اصلی و تبعی قائل نشده است، زیرا دعوی جلب ثالث تبعی اساساً دارای وصف استقلالی نبوده که قابلیت رسیدگی علی حده را داشته باشد. از سویی تفکیک دعوی اصلی از دعوی طاری در فرضی است که ارتباط بین دو دعوی یاد شده بر اساس ذیل ماده ۱۴۱ ق.آ.د.م^۱ وجود نداشته باشد یا اینکه دعوی اصلی به نحو قطعی مختومه شده باشد که نظر فوق این فرض یاد شده را در نظر نگرفته است؛ زیرا ممکن است از رای دعوی اصلی، تجدیدنظر خواهی شده باشد که در صورت ارتباط دعوی اصلی با دعوی جلب ثالث، امکان رسیدگی علی حده دعوی جلب ثالث، بدون توجه به نتیجه رسیدگی در دادگاه تجدیدنظر نسبت به دعوی اصلی وجود ندارد. مطابق مادهی ۳۲۵ ق.آ.د.م فرانسه نیز شرط پذیرش دعوی دخالت ثالث داشتن ارتباط کافی با ادعاهای طرفین ذکر شده است و رعایت این شرط برای انواع دخالت‌های ثالث اعم از اختیاری و اجباری لازم می باشد.

۵/۱/۲ ارسال پرونده به مرجع تجدینظر

نظر دیگر این است که در صورتی که در مرحله بدوی و بعد از پایان جلسه اول دادرسی، دعوی جلب ثالث مطرح شود، در صورت تجدید نظرخواهی از رای بدوی، دادگاه بدوی باید هر دو پرونده را به دادگاه تجدید نظر ارسال نماید تا دادگاه تجدید نظر آن را به عنوان جلب ثالث در مرحله تجدید نظر بررسی نماید. از طرف دیگر اگر طرفین تجدید نظر خواهی نمایند، چون دادخواست مطابق مقررات تنظیم نشده است قرار عدم استماع دعوا مستنداً به مادهی ۲ ق.آ.د.م صادر می‌گردد. البته مطابق نظر دیگری در صورت عدم تجدید نظر

^۱ «... بین دو دعوا وقتی ارتباط کامل موجود است که اتخاذ تصمیم در هر یک موثر در دیگری باشد.»

تجدیدنظر خواهی صورت گرفته باشد که در این صورت همان طور که در بند بعدی مورد بحث قرار می گیرد، امکان ارسال پرونده به دادگاه تجدیدنظر به انضمام دعوی اصلی که از آن تجدیدنظر خواهی شده است، وجود دارد.

به نظر می رسد در بین نظرات و حالات فوق، نظریه دوم قوی تر به نظر می رسد؛ زیرا مقنن در ماده ۱۳۵ ق.آ.د.م امکان طرح دعوی جلب ثالث در مرحله تجدیدنظر را پیش بینی کرده است. از سویی صرف پایان جله رسیدگی در مرحله بدوی به منزله اسقاط حق ذینفع برای ارسال دعوی جلب ثالث به دادگاه تجدیدنظر در صورت تجدیدنظر خواهی از رای دعوی اصلی نخواهد بود. لذا دادگاه بدوی مکلف است در صورتی که در مرحله بدوی و بعد از جلسه اول دادرسی، دعوی ورود ثالث مطرح شود، در صورت تجدیدنظر خواهی از رای دعوی اصلی، دعوی جلب ثالث و اصلی را توأمان به مرجع تجدیدنظر ارسال نماید. در صورتی که از رای دعوی اصلی تجدیدنظر خواهی نشود، بر خلاف نظر برخی دکتربین که معتقد هستند "در صورت عدم تجدیدنظر خواهی از رای به علت انقضای مهلت قانونی دفتر دادگاه تکلیفی بر پذیرش دادخواست ندارد و باید از پذیرش این دادخواست امتناع نمود (مهاجری، ۱۳۸۷، ص ۱۳)". به نظر می رسد دادگاه در این فرض می بایست بین دعوی جلب ثالث اصلی و تبعی، تفکیک قائل شده و در دعوی جلب ثالث تبعی به دلیل عدم شان استقلالی و عدم امکان رسیدگی مستقل و به دلیل عدم طرح دعوی برابر قانون مستند به ماده ۲ ق.آ.د.م قرار عدم استماع دعوی صادر گردد و در صورتی که دعوی جلب ثالث از نوع اصلی باشد، رسیدگی علی حده و مستقل برابر مقررات صورت می گیرد.

خواهی از رأی به علت پایان جلسه اول دادرسی، دفتر دادگاه تکلیفی بر پذیرش دادخواست ندارد و باید از پذیرش این دادخواست امتناع نمود.

۵/۱/۳ صدور قرار رد دادخواست

ممکن است گفته شود که مقنن مهلت طرح دعوی جلب ثالث را حداکثر تا پایان جلسه اول دادرسی بر اساس ماده ۱۳۵ ق.آ.د.م اعلام کرده است و عبارت «تا پایان جلسه اول دادرسی» نوعی مهلت محسوب بوده و طرح دعوی جلب ثالث بعد از ختم دادرسی نوعی دعوی خارج از مهلت محسوب می شود و می بایست بر اساس ملاک مقررات تبصره ۲ ماده ۳۳۹ ق.آ.د.م^۱ قرار رد دادخواست به دلیل خارج از مهلت بودن صادر کرد. اشکال نظر فوق از این حیث بدیهی است که مهلت مندرج در ماده فوق الذکر برای ملاک داخل یا خارج از مهلت بودن بر اساس ماده ۳۳۶ همان قانون برای اشخاص مقیم ایران ۲۰ روز و برای اشخاص مقیم خارج از کشور ۲ ماه است و تسری مهلت مندرج در مادتين فوق الذکر برای مهلت طرح دعوی جلب ثالث (تا پایان جلسه اول دادرسی) قیاس مع الفارق است.

ایراد دیگر نظر فوق این است که بر اساس ماده ۴۴۲ ق.آ.د.م موعده به سال یا ماه یا هفته و یا روز تعیین خواهد شد. وفق ماده ۴۴۳ همان قانون از نظر احتساب مواد قانونی، سال دوازده ماه، ماه سی روز، هفته هفت روز و شبانه روز بیست و چهار ساعت است. لذا وقتی که مقنن به صراحت مهلت طرح دعوی جلب ثالث را به سال، ماه و روز تعیین نکرده است، امکان اعمال مقررات تبصره ۲ ماده ۳۳۹ قانون یاد شده منتفی است.

یکی دیگر از ایرادات نظر فوق این است که در مرحله بدوی ممکن است بعد از جلسه دادرسی، دعوی جلب ثالث مطرح شود ولی از رای بدوی (پرونده اصلی) توسط طرفین دعوی اصلی،

۱ ابلاغ در مرجع تجدیدنظر قابل اعتراض است، رای دادگاه تجدیدنظر قطعی است.

۱ در صورتی که دادخواست خارج از مهلت داده شود و یا در مورد قانونی رفع نقص نگردد، به موجب قرار دادگاه صادر کننده رای بدوی رد می شود. این قرار ظرف بیست روز از تاریخ

۵٫۲ در مرحله تجدیدنظر

طواری دادرسی در مرحله تجدی نظر یکی از مباحثی است که در دکترین حقوقی و رویه قضایی ایران کمتر بدان توجه شده است. شاید کوتاهی زمان رسیدگی دادگاه تجدیدنظر که کمتر با تشکیل جلسه رسیدگی همراه است مهمترین عامل شایع نبودن طرح دعوای طاری در این مرحله است. با این حال، مواد ۱۳۰ و ۱۳۵ ق.آ.د.م طرح برخی دعوای طاری در مرحله تجدیدنظر را به صراحت تجویز کرده است. بنابراین لازم است نظریه کلی در خصوص امکان طرح دعوای طاری در مرحله تجدیدنظر ارائه شود. (شکوهی زاده، عربیان، ۱۳۹۷، ۴۱۰) در صورتی که در مرحله تجدیدنظر و بعد از جلسه اول دادرسی، دعوای جلب ثالث مطرح شود، در این صورت در رویه قضایی، نظر واحدی نسبت به مرجع صالح رسیدگی به دعوای جلب ثالث یادشده وجود ندارد. ممکن است برخی مراجع قضایی معتقد باشند که هر چند دعوای جلب ثالث بعد از جلسه اول دادرسی تقدیم شده است ولی هر گونه تصمیم از جمله صدور قرار عدم استماع دعوای می بایست توسط مرجع تجدید نظر صادر گردد، زیرا بعد از ارسال پرونده اصلی به مرجع تجدینظر، صلاحیت مرجع بدوی برای رسیدگی به دعوای جلب ثالث خاتمه یافته است.

از سویی دیگر ممکن است برخی مراجع قضایی از جمله رویه غالب دادگاه های تجدیدنظر، معتقد به اعاده دعوای جلب ثالث به مرجع بدوی توسط مرجع تجدیدنظر در صورت تقدیم آن بعد از جلسه اول دادرسی باشد.

به نظر می رسد از بین دو نظر فوق، نظر دوم یعنی اعاده دعوای جلب ثالث به مرجع بدوی توسط مرجع تجدیدنظر در صورت تقدیم آن بعد از جلسه اول دادرسی در مرحله تجدیدنظر مرجح است؛ زیرا صلاحیت مرجع تجدید نظر برای رسیدگی اولیه به

دعوای جلب ثالث امری استثنایی است، چرا که به موجب ماده ۷ ق.آ.د.م^۱ اصل اولیه برای صلاحیت رسیدگی به دعوای، رسیدگی توسط مرجع بدوی است و دعوای جلب ثالث به عنوان احدی از استثنای اصل مذکور به موجب ماده ۱۳۵ همان قانون است و صلاحیت مرجع تجدیدنظر به دعوای جلب ثالث صرفا تا قبل از پایان جلسه اول دادرسی دعوای اصلی است و در صورت طرح دعوای جلب ثالث بعد از پایان جلسه اول دادرسی، صلاحیت مرجع تجدیدنظر برای رسیدگی به دعوای یاد شده، خاتمه یافته و می بایست به اصل اولیه و کلی مندرج در قسمت اول ماده ۷ قانون یاد شده مبنی بر رسیدگی توسط مرجع بدوی استناد کرد. لذا صدور قرار عدم استماع دعوی برای دعوای جلب ثالث تبعی و یا رسیدگی مستقل به دعوای ورود ثالث اصلی توسط مرجع تجدیدنظر فاقد وجاهت قانونی است و این تکلیف بر عهده مرجع بدوی است.

۶ نتیجه

- هدف اول از طرح دعوای شخص ثالث این است که به صورت مستقیم در برابر جالب محکوم گردد. هدف دوم از طرح دعوای جلب ثالث این است که جلوی اعتراض شخص ثالث گرفته شود. هدف سوم از هدف طرح دعوای جلب ثالث تقویت موضع جالب می باشد.

- مقنن بر خلاف دعوای ورود ثالث (که ماهیتا از حیث اختیاری یا اجباری بودن نحوه دخالت ثالث با دعوای جلب ثالث متفاوت است)، به ذکر جهات و دلایل در دعوای جلب ثالث اشاره کرده است.

- مهلت طرح دعوای جلب ثالث تا پایان جلسه اول دادرسی است بر خلاف دعوای ورود ثالث که مطابق مادهی ۱۳۰ ق.آ.د.م در

^۱ به ماهیت هیچ دعوایی نمی توان در مرحله بالاتر رسیدگی نمود تا زمانی که در مرحله نخستین در آن دعوا حکمی صادر نشده باشد، مگر به موجب قانون

ارسال دعوی جلب ثالث به دادگاه تجدیدنظر در صورت تجدیدنظر خواهی از رای دعوی اصلی نخواهد بود. در مرحله تجدیدنظر از بین دو نظر، نظری که معتقد به اعاده دعوی جلب ثالث به مرجع بدوی توسط مرجع تجدیدنظر در صورت تقدیم آن بعد از جلسه اول دادرسی، اولی است؛ زیرا صلاحیت مرجع تجدیدنظر برای رسیدگی اولیه به دعوی جلب ثالث امری استثنایی است.

- در حقوق فرانسه طرح دعوی جلب ثالث تا زمان اعلام ختم تحقیقات (البته به شرط اینکه مهلت مناسب و کافی برای دفاع از آن باید وجود داشته باشد و تحول دعوا متضمن آن باشد) بلامانع است. در حالی که در حقوق ایران طرح دعوی مذکور صرفاً تا پایان جلسه اول دادرسی امکان پذیر است.

- در حقوق ایران جلب ثالث یکی از حقوق طرفین دعوی می‌باشد و محکمه حق دخالت مستقیم در آن را ندارد، ولی در حقوق فرانسه در چند مورد به صورت استثنایی این اختیار به محکمه داده شده است که ثالث را به دادرسی فرا بخواند.

مرحله بدوی و نیز تجدیدنظر تا قبل از اعلام ختم رسیدگی می‌باشد در حالی که در حقوق فرانسه طرح دعوی جلب ثالث تا زمان اعلام ختم تحقیقات بلامانع است. لکن شخص ثالث مطابق ذیل ماده ۳۳۱ ق.آ.م. فرانسه، زمانی به دادرسی جلب می‌شود که مهلتی مناسب برای دفاع از خود را داشته باشد.

- هزینه دادرسی دعوی جلب ثالث مطابق ماده ۱۳۷ ق.آ.م. و هم چنین ملاک ماده ۱۳۴ همان قانون در دعوی جلب ثالث، منطبق با نوع و میزان خواسته و براساس هزینه مرحله‌ای است که دعوا در آن مرحله طرح گردیده است.

- طرح دعوی جلب ثالث بعد از پایان جلسه اول دادرسی در دو مرحله بدوی و تجدیدنظر قابل تصور است. در مرحله بدوی از بین نظریات الف) صدور قرار رد دادخواست (ب) ارسال پرونده به مرجع تجدیدنظر ج) تفکیک دعوی ورود ثالث از دعوی اصلی، نظریه ارسال پرونده به مرجع تجدیدنظر مرجح است؛ زیرا مقنن در ماده ۱۳۵ ق.آ.م. امکان طرح دعوی جلب ثالث در مرحله تجدیدنظر را پیش بینی کرده است. از سویی صرف پایان جلسه اول دادرسی در مرحله بدوی به منزله اسقاط حق ذینفع برای

۱ «... جریان دادرسی در مورد جلب شخص ثالث، شرایط دادخواست و نیز موارد رد یا ابطال آن همانند دادخواست اصلی خواهد بود...»

Reference

- Sabaghian, H. (2007). "Tari claims and their characteristics". Quarterly Opinions, Scientific and Educational Vice-Chancellor of Isfahan Justice.
- Dariush, A. (2007). "The preliminary settlement of legal claims in the Court of Appeal and its effects". Master's thesis, Faculty of Electronic Education, Qom University.
- Zeraat, A. (2005). The law of civil procedure in Iran's legal system, fourth edition, Tehran: third line Publishing
- Shahri, G and Hosseinabadi, A. a collection of advisory theories of the legal department of justice in civil matters from 1358 onwards. official newspaper publications.
- Aliabadi, A. (2005). Judicial standards. The General Board of the Supreme Court. fourth Session. first edition Tehran: Publishing Company.
- Iftikhar Jahormi, G and Elsan, M, (2007), Code of Civil Procedure, Tehran, Mizan Publication, Volume 2
- Sadrzadeh Afshar, Mohsen (1991), Civil and Commercial Procedures, Academic Jihad Publications, (Majed), 4th edition, Tehran.
- Shams, A. (2005). Civil procedure. The second volume. Ninth edition. Tehran: Drak Publication
- Kashani, J and Jafari, Z. (2013), Studying the transfer of appeals in civil lawsuits in Iranian and French law, Law and Policy Research Quarterly, No. 13
- Shams, A. (2006). Civil procedure. first volume. 11th edition Tehran: Drak Publications.
- Shokohizadeh, R and Arabian A. (2017) Tari lawsuit in the appeal stage. Journal of Private Law. Volume 15. Number 2
- Maleki, J and Abdi, M (2017). Lawsuits to enter and attract a third party in Iranian law. France, England and America. Lawyers' Association, No. 5 and 6.
- Mohseni, H. (2011). French civil procedure. second edition. Tehran: Publishing Company
- Yousefi Gorji, Y. Gurbanvand, M. Albarzi Varki, M and Navarian, A (1400), the rule prohibiting filing a new lawsuit at the appeal stage in Iranian and French law. The Journal of Excellence in Law. Year 12, Number One.
- Malkoti, R. (2015) the concept of the defendant in the third-party appeal petition. two quarterly journals of judicial procedure (private law). vol. 2
- Mohajeri, A. (2013). Civil Procedure Law in the current legal system. Third edition. Tehran: Fekrsazan Publications.
- Mateen Daftari, A. (2002). Jurisprudence collection. Legal part. First Edition. Tehran: Roham Publications.
- Mohajeri A (2008). Expanded in civil procedure. The second volume. First Edition. Tehran: Fekhrsazan Publications.

- Maqsoodpour, R. (2011). Tari lawsuits and the conditions for filing them. second edition. Tehran: Majd Publications.
- Mateen, A (1999). Collection of judicial procedure, legal part from 1311 to 1335. First edition. Tehran: Ganj Danesh Publications.
- Guinchard, S., Chainais, C., et Ferrand, F. (2014). Proce'dure civile: Droit interne et droit de l'Union europe'en, 32 e'd Paris, France: Dalloz, Paris.
- Vincent, Jean, (1976), **procédure civile**, Dalloz, Paris, 18e édition.
- Vincent, Jean et Guinchard, Serge. (1994). *Procedure civile*. 23e edition. Paris: Dalloz.
- Wuderkehr, George et D'amborra, Dominique. (2004). *Intervention*. Bit L'université sorbonne. N 51
- Couchez, Gerard et Langlade, Jean-pierre et Lebeau, Daniel. (1998). *Pricedure civile*. Paris: Dalloz.

